

Mirjam van Belzen: Meer aandacht voor werk tijdens kankerbehandeling hard nodig

Belangenbehartiger Mirjam van Belzen

Met goede ondersteuning gewoon (weer) werken met en na kanker? Het klinkt heel mooi, maar het is nog niet altijd de realiteit. Ruim een kwart van de (ex)-kankerpatiënten vindt de begeleiding van een bedrijfsarts namelijk onvoldoende. Dat blijkt uit het onderzoek [‘Doneer je ervaring’ over kanker en werk](#) van de NFK, de Nederlandse Federatie van Kankerpatiënten organisaties onder 3500 (ex)kankerpatiënten. Hoewel 59 procent van de patiënten wel tevreden zijn (14 procent weet het niet), noemt Mirjam van Belzen, belangenbehartiger bij het NFK, dit resultaat toch zorgwekkend. Specifieke en deskundige begeleiding van de bedrijfsarts blijkt namelijk, net als bij [andere chronische ziektes](#), nog steeds veelal te ontbreken. “Per jaar krijgen 45.000 van de werkende mensen de diagnose kanker en de meerderheid van hen (60 tot 90 procent) wil na anderhalf jaar weer aan de slag.” Ex-patiënten krijgen de kans terug te keren in de maatschappij, maar dus nog steeds niet altijd met genoeg informatie over de veranderde werksituatie. “Doordat we kankerpatiënten steeds beter kunnen behandelen, stijgt het aantal mensen dat kan (re)integreren en dan tegen problematiek rondom werk aanloopt ook.”

Deel je ervaring

Belangenbehartiger van Belzen benoemt een belangrijke uitkomst: 60% van de zorgverleners praat niet met patiënten over werk. “Dat is echt schrikbarend, want dat betekent dat je iemands leven, ziekte en werk, dus van elkaar lostrekt”. Van Belzen ziet daar verbetermogelijkheden.

Verder opvallend: 60% van de deelnemers ervaart financiële gevolgen van de ziekte. “Dit betekent verlies van inkomsten, of hogere zorgkosten.” Een op de tien kankerpatiënten verliest door kanker(behandeling) de baan. Van Belzen likt: “Je wordt dubbel gestraft, want de confrontatie met je ziekte kost al zoveel energie.” Door het domino-effect, van werkverlies naar schulden, wordt de situatie alleen maar nijpender. Ook jongeren zonder werkervaring moeten zich dus realiseren dat kanker invloed zal hebben op hun loopbaan.

Een ander probleem is de zichtbaarheid van de bedrijfsarts. Het grootste gedeelte van de deelnemende patiënten had een vast contract in dienstverband. “Als je dan berekent dat maar 45% van hen een bedrijfsarts heeft gezien, is dat erg weinig”, spreekt van Belzen. “Een bedrijfsarts kan juist een mooie schakel zijn tussen de patiënt en de werkgever om het contact warm te houden, maar het gebeurt dus nog veel te weinig.”

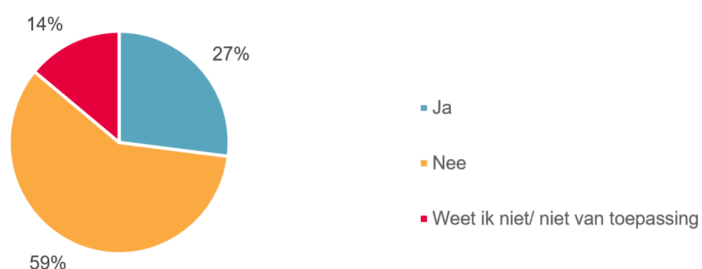

Factsheet onderzoek NFK: ‘Doneer je ervaring’ over kanker en werk.

Bedrijfsarts schiet te kort

Patiënten die wel met een bedrijfsarts hadden gesproken, misten hier maatwerk. Bedrijfsartsen hebben te weinig kennis van de complexiteit van kanker. “Ze benaderen een kankerpatiënt zogenoemd hetzelfde als iemand met een hernia”, klinkt de belangenbehartiger verontrust. “Dat werkt gewoon niet. De gevolgen van kanker zijn nou eenmaal anders dan die van andere ziektebeelden en uitten zich soms pas op langere termijn.”

Iets gemist in begeleiding arts gespecialiseerd in werk?

Cirkeldiagram onderzoeksrapport NFK: 'Doneer je ervaring' over kanker en werk

De negatieve reacties: Een bedrijfsarts die niet meewerkt of zorgen over schulden. Hoewel er uit het onderzoek dus vrij weinig positieve conclusies zijn te trekken, ziet de belangenbehartiger het niet alleen maar somber in. 89% van de patiënten die wel over werk hebben gesproken in het ziekenhuis, geven namelijk aan dat die begeleiding heeft geholpen.

Wat patiënten zeggen over wat zij gemist hebben in begeleiding bedrijfsarts:

"Hij was niet gespecialiseerd in kanker en de gevolgen daarvan."

"Er was te weinig kennis en er werd uitgegaan van de standaard in plaats van te kijken hoe ik persoonlijk het best geholpen kon worden."

"Ik miste het om echt begrepen te worden. Heb me gepusht gevoeld wat mijn herstel niet heeft bevorderd. Dit wel uitgesproken naar de bedrijfsarts."

"Bedrijfsarts had weinig ervaring met kanker en werk waardoor er al snel gepusht werd om weer vol aan het werk te gaan (32 uur) terwijl het eigenlijk niet ging. Dus deels weer terug in ziektewet."

"Begrip voor mijn situatie / gezondheid ("hoe gaat het met je" lijkt een simpele vraag maar als deze niet gesteld wordt voelt het zó kil). Specifieke informatie over re-integratie / wet poortwachter / UWV-procedures en eventuele (financiële) consequenties. De meer formele kant van het ziek / afwezig zijn onvoldoende in beeld."

Opmerkingen deelnemers onderzoek NFK: 'Doneer je ervaring' over kanker en werk

Actie!

En wat nu? Welke stappen kunnen we zetten? Een gemakkelijke oplossing is er volgens van Belzen niet. Een bedrijfsarts wordt bijvoorbeeld door de werkgever benaderd en hebben beiden geen toegang tot het medische dossier, dus het ziekteverleden, van een werknemer. Zij zijn namelijk afhankelijk van de informatie die de behandelaar, met instemming van de patiënt, hen op hun verzoek stuurt.

"Wat we wel kunnen doen is het onderwerp bespreekbaar maken." Van Belzen: "Ook in de politiek, want iemand moet de begeleiding straks betalen." Een optie: Werkzoekenden die behandeld zijn voor kanker een no-riskpolis meegeven. "In 2017 is vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid [een pilot](#) met deze polis gestart.: "Werkzoekenden die behandeld zijn voor kanker (of een andere ziekte) kunnen een no-riskpolis aanvragen waar zij, meteen op het moment dat ze ziek uit dienst gaan en een Ziektewetuitkering krijgen, aanspraak op mogen maken. Hierdoor hebben (nieuwe) werkgevers geen betalingsverplichting en kunnen ze terugvallen op het UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) als ex-patiënten toch weer ziek worden."

Hoe gaat het NFK verder? "Misschien dat we in 2020 nog eens onderzoek gaan doen, bijvoorbeeld naar de werkmogelijkheid van AYA's, jongvolwassenen met kanker. Voor hen is het een extra groot probleem. Zij hebben hun hele werkzame leven nog voor zich, maar zijn meteen beperkt in hun doen en laten." Mirjam van Belzen: "Natuurlijk hoop ik dat er, mede door dit onderzoek, al op korte termijn oplossingen komen voor de problemen van (ex-)kankerpatiënten bij werk."

Kader:

Reactie NVAB

De Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB) vindt ook dat de begeleiding van werkenden met of na kanker beter kan. Volgens de leden kan de bedrijfsarts hier ook echt het verschil maken. Op hun site [reageren](#) zij ook op de uitkomsten van dit onderzoek. De NVAB geeft aan dat zij net als het NFK denkt dat er op dit terrein nog veel te winnen valt. Aan de ene kant is ze blij met de positieve resultaten, bijvoorbeeld dat ongeveer driekwart van de patiënten tevreden is met de begeleiding van de bedrijfsarts. Aan de andere kant ziet de vereniging het wel als een serieus signaal dat ruim een kwart van de patiënten iets mist in deze begeleiding.

De NVAB erkent dat het beter kan, want iedere ontevreden patiënt is er één te veel. In gevallen waarin het de bedrijfsarts ontbreekt aan ervaring of specifieke kennis over kanker zien zij een belangrijke rol weggelegd voor de bedrijfsarts consultant oncologie (BACO): Een bedrijfsarts die gespecialiseerd is in het begeleiden van werkenden met kanker. De NVAB moedigt bedrijfsartsen daarom ook graag aan om zich tot BACO te ontwikkelen.

De beroepsvereniging herkent daarnaast de problemen omtrent de begeleiding door een bedrijfs- of verzekeringsarts evenals het beeld dat maar een klein aantal artsen de gevolgen van de ziekte en behandeling voor werk bespreekt. Hier zijn dus nog veel stappen te zetten.

Reactie van de arbeidsgeneeskundige

Voor Klinisch arbeidsgeneeskundige (KAG) Desiree Dona zijn deze negatieve cijfers ook niet vreemd en zij heeft door haar werk ook ervaring met cliënten die tegen deze problemen aanlopen. “Een laag cijfer krijgen is niet leuk, maar dat betekent dus ook dat er heel veel kansen en uitdagingen liggen.” Ze is er wel van overtuigd dat de NVAB die met beide handen gaat aangrijpen. Met de mediacampagne ‘[Werken met of na kanker](#)’, die op 17 juni van start ging, wil de vereniging bedrijfsartsen namelijk uitnodigen en actief aansporen om hun rol als begeleider al heel vroeg in het ziekteproces op zich te nemen. “We gaan dus met verschillende actiepunten aan de slag om de begeleiding naar werk te verbeteren.”

Hier ziet zij echter niet alleen een taak voor bedrijfsartsen, maar ook voor werkgevers. “Er zijn natuurlijk ook bedrijfsartsen die werken met minimale contracten, met weinig uren en een klein budget.” Hierdoor kunnen ze niet zo goed hun werk doen als ze zouden willen. “Daar zit dus ook nog wel een uitdaging: Om als werkgever bedrijfsartsen die tijd te gunnen om werknemers te begeleiden.” “Dat kost wel geld, maar uiteindelijk levert het nog meer op.”

De NVAB is dus hard op weg om het rapportcijfer op te krikken en hoopt hier volgend jaar de vruchten van te kunnen plukken.

De Bedrijfsartsengroep B.V.

Een van de bedrijfsartsen, gespecialiseerd in kanker en werk, laat weten dat zij samen met twee BACO's (Bedrijfsartsen klinische oncologie) een artikel aan het schrijven is voor het septembernummer van het TBV (het Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde). Dit zal een reflectief artikel worden in reactie op de uitkomsten van het onderzoek van het NFK.